

(Ενδεικτικές απαντήσεις)

A1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Λόγοι για τους οποίους, κατά τον συγγραφέα, η λογοτεχνική ανάγνωση συνιστά λυτρωτική απόλαυση

- α) αποτελεί βαθιά διανοητική και συναισθηματική εμπειρία – απαιτεί εσωτερική απομόνωση
- β) διαμορφώνει την αίσθηση ελευθερίας, ενώ η αναζήτηση της ουσιαστικής ανάγνωσης συνιστά άνοιγμα σε νέους κόσμους
- γ) εξασφαλίζει συναισθηματική κάλυψη – πληρότητα
- δ) προσφέρει τη δυνατότητα απόδρασης απ' την καθημερινότητα δια της πνευματικής συνομιλίας με τους πνευματικούς δημιουργούς
- ε) επιτελεί θεραπευτική λειτουργία εξευγενίζοντας την ψυχή και ενθαρρύνοντάς την να αντέξει στις δοκιμασίες.

Ενδεικτική Περίληψη

Η λογοτεχνική ανάγνωση, κατά τον συγγραφέα, συνιστά δημιουργική ενασχόληση, αφού είναι μια βαθιά διανοητική και συναισθηματική εμπειρία, που απαιτεί εσωτερική απομόνωση. Η δημιουργική και ποιοτική ανάγνωση επιδρά καταλυτικά στον ανθρώπινο ψυχισμό· προσφέρει τη δυνατότητα απόδρασης από την καθημερινότητα, καταργεί τον χρόνο, ανοίγει έναν διάλογο με τους συγγραφείς και επιτελεί θεραπευτική λειτουργία, αφού εξευγενίζει την ψυχή, βιώνοντας τις καταστάσεις των ηρώων και την παρηγορεί να αντέξει τις δύσκολες περιστάσεις. (68 λέξεις).

Προτεινόμενη μοριοδότηση

Περιεχόμενο: 7 μονάδες - βαθμολόγηση με βάση τους θεματικούς άξονες.

Οργάνωση: 5 μονάδες (κριτήρια: αξιοποίηση τεχνικών πύκνωσης ή/και παράφρασης, παρουσίαση των πληροφοριών με συνοχή-συνεκτικότητα-λογική).

Γλώσσα: 3 μονάδες (κριτήρια: χρήση γραμματικοσυντακτικών και σημασιολογικών στοιχείων, επίπτωση τυχόν λαθών στην κατανόηση).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Υπέρβαση ορίου: χωρίς επίπτωση για τις πρώτες +7 λέξεις.

-1 μονάδα για κάθε 7 λέξεις παραπάνω μετά τις πρώτες

B1.

α. Λάθος

« Η προσωπική ανάγνωση απαιτεί συνήθως μια εσωτερική απομόνωση και όχι να σου επιβάλλεται εξωτερικά.» **1^η παράγραφος**

«Για εμένα, που το διάβασμα ήταν μια καθημερινότητα, εξακολουθεί να παραμένει, αλλά οι περιστάσεις το καθιστούν ακόμη πιο αδέσμευτο.» **3^η παράγραφος**

β. Λάθος

«Για εμένα, που το διάβασμα ήταν μια καθημερινότητα, εξακολουθεί να παραμένει, αλλά οι περιστάσεις το καθιστούν ακόμη πιο αδέσμευτο.» **3^η παράγραφος**

«Οι ώρες του διαβάσματος είναι διάσπαρτες σε όλη τη διάρκεια της μέρας και της νύχτας που τείνουν να ενοποιηθούν σε έναν αλλόκοτο χωροχρόνο.» **5^η παράγραφος**

γ. Λάθος

«Γράφει μες στη μνήμη του, , γράφει με τα έργα του.» **1^η παράγραφος**

«Έχει γράψει μέσα στην καρδιά του, , αρχίζει να γράφει τους οικείους του, τους φίλους του.» **2^η παράγραφος**

«Σ' έχω γράψει στην καρδιά μου», «είναι γραμμένο στη μνήμη μου», «απομένει ανεξίτηλο μέσα μου» **2^η παράγραφος**

«να γράψουν το όνομά τους σε μια οικογένεια, σε μια επιχείρηση, σ' ένα επάγγελμα» **3^η παράγραφος**
«γράφουν και ξαναγράφουν τον εαυτό τους και τους άλλους, τον κόσμο» **4^η παράγραφος**

δ. Λάθος

«Μέσα στην Ιστορία των Επιστημών, οι σπουδαίοι. Μέσα στην Ιστορία της Εκκλησίας, οι άγιοι. Μέσα στην Ιστορία των Γραμμάτων, οι αυθεντικοί συγγραφείς. Όλοι αυτοί, καθένας με τον τρόπο του, γράφουν.» **3^η παράγραφος**

ε. Σωστό

Κείμενο 1: «Και να η θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας. Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή. εκεί και τα λογοτεχνικά αντισώματα θα μεταμορφώνουν τις ψυχές μας και θα μας οπλίζουν με κουράγιο.» **7^η παράγραφος**

Κείμενο 2: «Ίσως γιατί το γράφειν - συνειδητό ή όχι, εκούσιο ή και ακούσιο, φανερό ή και κρυφό - αποτελεί την έσχατη, ακραία παρηγοριά...» **5^η παράγραφος**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κάθε κειμενική αναφορά που είναι σωστή, ακόμη κι αν δεν δίνεται από την Επιτροπή, να θεωρείται σωστή.

B2. α. Σημεία στίξης:

Χρήση εισαγωγικών: «ανέβασα πυρετό» (συνυποδηλώνεται το πάθος της αφήγησης).

Χρήση παύλας: -το θυμάμαι ακόμη (για εμφατικό σχόλιο)

Χρήση θαυμαστικού: τι ειρωνεία! (για ειρωνικό σχόλιο)

Χρήση διπλής παύλας: -τι ειρωνεία!- (για έμφαση στο σχόλιο)

Σχήματα λόγου:

Μεταφορά (ο τίτλος)

Μεταφορά («χάνομαι μέσα στο κείμενο») κ.α.

Προσωποποίηση («Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή»)

Προτεινόμενη μοριοδότηση B2α (8 μονάδες) : Σημεία στίξης 4(2X2), Σχήματα λόγου 4(2X2)

B2. β. Με το συγκεκριμένο ερώτημα, σχετικά με το εάν είναι ίσως μάταιο του “γράφειν”, ο συγγραφέας:

α) προσδίδει στο κείμενο ζωντάνια, παραστατικότητα, αμεσότητα,

β) διεγείρει το ενδιαφέρον, τους προβληματισμούς, κινητοποιώντας τη σκέψη των αναγνωστών, ώστε να αναλογιστούν τον απώτερο στόχο και την ουσία της συγγραφικής πρακτικής,

γ) λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος αφού αποτελεί και για τον ίδιο αφορμή για να παραθέσει τη δική του – πιθανολογική – απάντηση πως ίσως τελικά η όποια συγγραφή αποτελεί το “αντίδοτο” στη θνητότητα και τη συνακόλουθη λήθη. Η: εστιάζει στο κεντρικό ερώτημα του κειμένου που σχετίζεται με τον απώτερο σκοπό του “γράφειν”.

Προτεινόμενη μοριοδότηση B2β (7 μονάδες) : α=3, β=2, γ=2

B3.

Ανάπτυξη παραγράφου

Ανθρώπινος βίος: συνεχής μάχη, κατά τον συγγραφέα, με τη θνητότητα και τον χρόνο.

Λεπτομέρειες: - ο άνθρωπος επιστρατεύει την προσωπική προσφορά, τη συνεισφορά και επιδιώκει την υστεροφημία στην ατομική και συλλογική ζωή.

Τομείς συνεισφοράς: - στην οικογενειακή – επαγγελματική ζωή

- στα ιστορικά επιτεύγματα στο πεδίο εκδήλωσης ηρωικών πράξεων, της Ιστορίας, των Γραμμάτων

- στον αγώνα της υπέρβασης της ανθρώπινης φύσης και της επίτευξης της θέωσης.

Συμπέρασμα: Όλων ο αγώνας συνιστά προσπάθεια υπερνίκησης του πεπερασμένου του ανθρώπινου χρόνου.

Γ1.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

- Η Ποίηση σ' όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής – αφορά την καθημερινότητα – οι ανθρώπινες καταστάσεις ως πηγή έμπνευσης.
- Η αξία της Ποίησης (αρωγός του ανθρώπου σε στιγμές περισυλλογής, σε φάσεις ενδοσκόπησης, σε περιόδους απολογισμού).

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

1. Η χρήση του β' ενικού προσώπου (στοιχείο επικοινωνιακής αμεσότητας με τον δέκτη)
2. Η χρήση αντιθέσεων. Στο ποίημα καταγράφονται αντιφατικές συγκυρίες/καταστάσεις μέσα στην ανθρώπινη ζωή, τις οποίες η Ποίηση αισθητοποιεί και ερμηνεύει.
(«πρώτη φορά» # «χιλιοειπωμένα, «σάπισα» # «σάπια απ' την αρχή», «τα προγραμματίσες» # τα σχεδίασαν άλλοι»)
3. Επαναλήψεις π.χ. η εμφαντική επανάληψη (11 φορές) της λέξης “πράγματα” (παραπέμπει στην απτή πραγματικότητα) – αφηρημένος - γενικόλογος όρος στον οποίο ο καθένας αναγνώστης αποδίδει διαφορετικό νόημα. Ο ποιητής διατείνεται ότι η αξία της Ποίησης αναδεικνύεται καθώς αναζητώνται απαντήσεις σε κάθε διάσταση προβληματισμού.
4. Ποικιλία χρόνων (συνδυασμός χρονικών βαθμίδων)
5. Μεταφορές ...

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΓΝΩΜΗ: Ρόλος της Ποίησης στην προσωπική σας ζωή

ΔΥΟ (2) ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Η ενασχόληση με την ποίηση κυρίως ως μέσο ψυχο-συναισθηματικής ανάτασης και καλλιέργειας.
 - Συνιστά η ενασχόληση με την ποίηση (ανάγνωση / γραφή ποιημάτων) μία από τις ποιοτικότερες επιλογές αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.
 - Κάθε ποίημα συνιστά ένα ταξίδι στον κόσμο – αισθητό ή μη - με το βλέμμα του δημιουργού του.
- Γι' αυτό και η ψυχή του εφήβου βρίσκει μια διέξοδο εκτόνωσης όχι μόνο με την ανάγνωση αλλά, κάποιες φορές, και με τη σύνθεση ποιημάτων.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Η ποίηση για πολλούς σύγχρονους εφήβους αποτελεί δυσνόητη μορφή τέχνης.
- Νιώθουν ότι δεν άπτεται των ενδιαφερόντων τους.
- Την γνωρίζουν μόνο ως “μάθημα” (πρόκληση αρνητικής προδιάθεσης για ενασχόληση μ' αυτήν)
- Απουσία φιλοαναγνωστικού ενδιαφέροντος στο οικείο περιβάλλον (δεν υπάρχουν βιβλία ποίησης στο σπίτι).
- Δεν έχει θέση η ποίηση στις προβολές των ΜΜΕ και στη διασκέδαση που η τεχνολογία προτείνει.

Προτεινόμενη μοριοδότηση: Θέμα: 4 μονάδες

Κειμενικοί δείκτες: 6 μονάδες

Προσωπική άποψη: 5 μονάδες

Δ1. Εκφώνηση: Ποια είναι η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων και ποιος ο ρόλος της στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου; Με αφόρμηση τα Κείμενα 1 και 2 αποφασίζετε να καταθέσετε την προσωπική σας εμπειρία στο ιστολόγιο του σχολείου σας. Να δικαιολογήσετε την όποια επιλογή σας. (300-350 λέξεις).

Είδος: ιστολόγιο → διαδικτυακό άρθρο → τίτλος

Πομπός: μαθητής

Αποδέκτες: συμμαθητές και **ευρύτερο κοινό** → Δεν περιμένουμε προσφώνηση, αλλά η πληροφορία αυτή χρειάζεται για τον προσδιορισμό του ύφους → φιλικό, οικείο με στοιχεία προφορικότητας.

Ποια είναι η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων;

Αναμένουμε ο μαθητής να καταγράψει την αναγνωστική εμπειρία του

1. Είδος αναγνωσμάτων (λογοτεχνικά βιβλία, σχολικά, βοηθήματα, περιοδικά κλπ)
2. Χρόνος ανάγνωσης (ώρες/μέρα, βδομάδα, μήνα ή ποσοτικοί προσδιορισμοί [πολύ, λίγο, αρκετά, που και που, κλπ]).
3. Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάγνωση (ενισχύουν ή περιορίζουν) π.χ. ύπαρξη ή μη βιβλιοθήκης στο σπίτι.
4. Ανάδειξη αναγνωστικής ικανότητας.

Ποιος ο ρόλος της ανάγνωσης βιβλίων στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου;

Αναμένουμε ο μαθητής να αναφερθεί στην ανάγνωση βιβλίων σε σχέση με τη διαχείριση του προσωπικού του χρόνου, π.χ. φροντίζω να έχω καθημερινά/τη βδομάδα/το μήνα χρόνο για να διαβάσω ένα βιβλίο ή ο χρόνος μου για να διαβάσω είναι περιορισμένος λόγω ..., αλλά προσπαθώ να βρω χρόνο να διαβάσω...

Επιπλέον, αναμένουμε ο μαθητής να συνδέσει την ανάγνωση βιβλίων με άλλες δραστηριότητες (π.χ. διαβάζω βιβλία σχετικά με τις εξετάσεις [ιστορία, διαχείριση άγχους] ή διαβάζω βιβλία για το σκάκι/αθλητισμό κλπ) και συνήθειες (π.χ. μ' αρέσει να διαβάζω και να ακούω μουσική).

Επίσης, αναμένουμε ο μαθητής να συνδέσει την ανάγνωση βιβλίων με:

- κίνητρα για δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου του/ποιοτική διάσταση στον χρόνο (π.χ. προτιμώ να διαβάζω βιβλία, αντί να βλέπω τηλεόραση/παίζω ηλεκτρονικά παιχνίδια/περιηγούμαι χωρίς κάποιο σκοπό στο διαδίκτυο κλπ).
- ερεθίσματα για κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο/ενσυναίσθηση/κινητοποίηση (π.χ. η ανάγνωση βιβλίων που αναδεικνύουν περιθωριακές ομάδες πληθυσμού και μεταβάλλουν τις στάσεις μας απέναντί τους).
- Οικοδόμηση κοσμοθεωρίας (π.χ. η περίφημη πια φράση του Κοέλιο περί συνωμοσίας του σύμπαντος)
- Πρότυπα (π.χ. ήρωες λογοτεχνικών βιβλίων, βιογραφίες σημαντικών προσώπων).
- Ανάπτυξη αναγνωστικών αρετών και συνηθειών (π.χ. διάβασα ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο και από τότε διαβάζω βιβλία του ίδιου συγγραφέα).
- Ένταξη στην καθημερινή ρουτίνα (π.χ. πριν κοιμηθώ, διαβάζω λίγο ένα βιβλίο για να χαλαρώσω).
- Παρώθηση για αυτόνομη συγγραφική δραστηριότητα και δημιουργική γραφή.
- Εσωτερική απομόνωση (π.χ. η ανάγνωση βιβλίων μου επιτρέπει να απομονώνω έναν άγνωστο/θορυβώδη περίγυρο, όπως στα ταξίδια).

ΑΦΟΡΜΗΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 1 ΚΑΙ 2

Για την ανάπτυξη του θέματος οι μαθητές / μαθήτριες μπορούν να αξιοποιήσουν υλικό – ιδέες από τα κείμενα αναφοράς 1 και 2, να το μετασχηματίσουν δημιουργικά και να το εντάξουν στην προσωπική τους απάντηση.

ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 1

- α. Η ανάγνωση αποτελεί δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- β. Η ανάγνωση αποτελεί μια μοναχική πρακτική, η οποία κινητοποιείται από την εσωτερική ανάγκη του ανθρώπου για διερεύνηση.
- γ. Η ανάγνωση είναι αδέσμευτη από τα όρια που θέτει ο χρόνος και η σύγχρονη πραγματικότητα.
- δ. Με τη διαδικασία της ανάγνωσης διεγείρονται συναισθήματα στον αναγνώστη (νιώθει συναισθηματική κάλυψη – πληρότητα)
- ε. Η ανάγνωση επενεργεί θεραπευτικά στην ψυχή (ψυχική ανακούφιση) και στον πνευματικό κόσμο του ανθρώπου.

ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 2

- α. Η ανάγνωση συνδέει τον άνθρωπο κάθε εποχής με τα υψηλά δημιουργήματα της ανθρώπινης σκέψης – διάνοησης.
- β. Οι συγγραφείς μέσω της γραφής τους επικοινωνούν τους προσωπικούς τους προβληματισμούς, την κοσμοθεωρία τους και ο αναγνώστης συμμετέχει – συναισθάνεται ανεξάρτητα από τον χρόνο.
- γ. Η γραφή και η ανάγνωση κατ' επέκταση αποτελεί την "έσχατη παρηγοριά για τη θνητότητα", δηλαδή τη φθορά του χρόνου.

Μοριοδότηση: Περιεχόμενο = 12

Οργάνωση = 10
Γλώσσα = 8

διάπλους